

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ У GERONTOLOGII TA GERIATRII»

галузь знань 22 „Охорона здоров'я”

спеціальність 227 „Фізична терапія, ерготерапія”

рівень вищої освіти – магістр

факультет фізичної терапії та ерготерапії

©Коритко З. І., Мазепа М. А.

№ п/ п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Геронтологія як наука. Сучасні уявлення про старіння та старість. Теорії старіння.	2	-
2.	Основні поняття загальної геріатрії. Організація геріатричної допомоги.	2	-
3.	Поняття про здоров'я в старості. Активне довголіття.	2	2
4.	Вікові зміни з боку серцево-судинної системи у осіб літнього та старечого віку та побудова реабілітаційних програм при патологіях серця і судин.	4	2
5.	Вікові зміни з боку дихальної системи системи у осіб літнього та старечого віку та побудова реабілітаційних програм при пульмонологічних патологіях.	4	2
6.	Вікові зміни та особливості перебігу захворювань сенсорних систем у осіб літнього та старечого віку.	2	-
7.	Підсумкове заняття 1 модуля.	2	-
8.	Вікові зміни з боку опорно-рухового апарату у осіб літнього та старечого віку та особливості побудови реабілітаційних програм при патологіях рухової сенсорної системи.	2	2
9.	Вікові зміни з боку нервової системи у осіб літнього та старечого віку та особливості фізичної терапії при	2	2

	судинних захворюваннях головного мозку.		
10.	Реабілітаційне обстеження та фізична терапія пацієнтів при хворобі Паркінсона та Альцгеймера.	2	-
11.	Вікові зміни з боку шлунково-кишкового тракту у осіб літнього та старечого віку та особливості фізичної терапії при захворюваннях травної системи.	2	2
12.	Вікові зміни системи виділення у осіб літнього та старечого віку та особливості фізичної терапії при запальних захворюваннях сечовидільної системи.	2	2
13.	Вікові зміни та особливості реабілітаційних програм при хворобах ендокринної системи у осіб літнього та старечого віку.	2	2
14.	Особливості захворювань системи крові та кровотворення у осіб літнього та старечого віку.	2	-
15.	Підсумкове заняття 2 модуля.	2	-
	Разом	34	16

Рекомендована література

Основна:

1. Актуальні питання геронтології і гериатрії у практиці сімейного лікаря / За ред. Ю. В. Вороненка, О. Г. Шекери, Л. А. Стаднюка – К.: Видавець Заславський О.Ю., 2015. – 530с.
2. Ахаладзе Н.Г. Биологический возраст человека. Оценка темпа старения. Оценка состояния здоровья и жизнеспособности / Н.Г. Ахаладзе, Л.М. Ена. – LAP LAMBERT Academic Publishing, OmniScriptum GmbH&Co.R.G., Deutschland, 2015. – 224 с. 5
3. Вогралик В.Г. Клиническая гериатрия: В.Г. Вогралик / Сборник статей. — Горький: Б.и., 1976. — С. 126—139.
4. Внутрішні хвороби. За редакцією Є.М.Нейка.-К.: Здоров'я,2004.-752
5. Дворецкий Л.И. Справочник по диагностике и лечению заболеваний у пожилых. / Л.И. Дворецкий, Л.Б. Лазебник — М.: Новая волна Оникс, 2000. — 543 с.
6. Дисевецкая И.А. Основы физиологии обмена вещества эндокринной системы в старости / И.А. Дисевецкая. – М., 2004. – 159 с.
7. Коркушко О.В. Передчасне старіння. - Київ, 2004. – 211 с.
8. Коркушко О.В., Чеботарьов Д.Ф. Колінковський В.Г. / Гериатрія в терапевтичній практиці. - Київ: Здоров'я, 1993. - 840с.
9. Мухін В.М. Фізична реабілітація. - К.: Олімп. л-ра, 2007.- 472 с. 17 2.
- 10.Марченко О.К. Основы физической реабилитации. – К.: Олимпийская литература, 2012. – 528 с.

11. Павловський О.М. Біологічний вік людини / О.М. Павловський, 2008. – 217 с.
12. Пинчук І.Я. Загальні поняття про реабілітацію літніх людей / І.Я. Пинчук. – К., 2007. – 183 с.
13. Наказ МОЗ України № 128 від 19. 03. 2007 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Пульмонологія». Середюк Н. М. Госпітальна терапія.- Київ, 2003 р.
14. Старение и двигательная активность / Под ред. С. Джесси Джоунс, Дебры Дж. Роуз – К.: Олимпийская литература, 2012. – 440с. 29. Чайковская В.В. Геронтология и гериатрия: учебник для студентов, врачей и социальных работников / В.В. Чайковская; под ред. А.А. Аканова. – Алматы, 2013. – 424 с.
15. Фещенко Ю. І. Хронічні обструктивні захворювання легень: проблемні питання // Нова медицина - 2005.- №1 - С. 18 - 20.
16. Чайковская В.В. Здоровье людей пожилого возраста: учебное пособие / В.В. Чайковская, Л.В. Егорова. – Алматы, 2013. – 248 с.
17. Чеботарев Д.Ф., Коркушко О.В. Гериатрия в клинической практике. Киев, 2001. – 355 с.
18. Чоботарев Д.Ф. Гериатрия в клинике внутренних болезней: учеб. пособие./ Д.Ф. Чоботарев.- Киев : Здоров'я, 1977. — 304 с.

Допоміжна:

1. Агафонова О. Особливості фізичної реабілітації при хворобі Паркінсона / О. Агафонова, О. Білянський // Спортивна наука України. – 2014. - №3 (61). – С. 7-11.
2. Амосов Н. М. Експеримент по преодолению старости / Н. М. Амосов // М.: АСТ; Донецк: Сталкер. – 2003. – 130с.
3. Амосова К.М. Кардіологія (в 2-х томах). Київ, Здоров'я, 2002.
4. Артемьев Д. В. Современный подход к лечению начальных стадий болезни Паркинсона / Д. В. Артемьев // Журнал неврологии и психиатрии. –2005. – №1 1. – С. 55
5. Асташенко О. «Упражнения для внутренних органов при различных заболеваниях», Вектор, 2009 г.
6. Атеросклероз у практиці лікаря – профпатолога: навч. посібн. / І.О. Парпалей, О.П. Яворовський, О.О. Карлова, С.П. Луговський. – К.: ВД «Авіцена», 2016. – 152 с.
7. Баевский Р. М. Оценка адаптационных возможностей организма и риск развития заболеваний / Р. М. Баевский, А. И. Берсенева. – Москва : Медицина, 1997. - 25 с.
8. Беркибоев С.Ф. Гипертоническая болезнь у пожилых. – Киев, 2006. – 293 с.
6. Булич Э.Г. Здоровье человека: Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции/ 7. Висьнавіська-Рошківська К.

- Новая жизнь после шестидесяти / К. Висьнавська-Рошковська. – М., 2009. – 189 с.
9. Боднар П.М., Приступок О.М.,Щербак О.В. та ін. Ендокринологія. К.: Здоров'я, 2002. – 512 с.
 - 10.Браверман Л.И. Болезни щитовидной железы / Л.И. Браверман .Пер. с англ. В.И. Кандрора и др. — М.: Медицина, 2000. — С. 117—140, 173—194.
 - 11.Волчок В. В. Система збереження та зміцнення здоров'я нації / В. В. Волчок, В. П. Корнійчук, Л. П. Корнійчук, К. Д. Хом'як. – Київ : МП Леся, 2007. – 120 с Н.И.Швец, А.В.Пидаев, Т.М.Бенца и др. Неотложные состояния в клинике внутренней медицины. Киев, 2006. – 752 стр.
 - 12.Ганджа Ш.М., Коваленко В.М.,Шуба Н.М. та ін. Внутрішні хвороби. К.: Здоров'я, 2002. – 992 с.
 - 13.Герцен Г.І., Остапчук М.П., Спіридон В., Форух А. Травматологія літнього віку. Кн..II – К: Друкар, 2005. – 120 с.
 - 14.Герцен Г.І., Процик А.І., Остапчук М.П., Малкові Амір. Травматологія літнього віку. Кн..I. – Київ: Сталь, 2003. – 170 с.
 - 15.Дайжерс Р. Иммуитет: как укрепить оборону / Р. Дайджерс. – Москва : Ридерз Дайджерс, 2014. – 320 с.
 - 16.Децик Ю. І. Пропедевтика внутрішніх хвороб // К.:Здоров'я, 2000 р.
 - 17.Дубровский В. И. Массаж при болезни Паркинсона (дрожательный паралич). Методика массажа / В. И. Дубровский. – Режим доступа : http://www.infox.ru/03/body/2012/11/27/YEzda_na_vyelosipyed.phtml
 - 18.Єфіменко П.Б. Техніка та методика масажу: [навчальний посібникдля студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту]/ П.Б. Єфіменко. – Х.: ХНАДУ, 2013. – 296 с.
 - 19.Климова В. Человек и его здоровье / В. Климова. – М., 2011. – 226 с. 12.
 - 20.Коритко З. І. Роль біологічної регенерації у адаптаційних процесах / Коритко З. І. // Адаптационные стратегии живых систем : тез. докл. науч.-практ. конф. – Київ, 2012. – С. 57.
 - 21.Коритко З. І. Фізіологія кровообігу. Фізіологія серцевої діяльності. Фізіологія кровоносних судин : лекція / Коритко З. І. - Львів, 2020. - 13 с.
 - 22.Коритко З. І. Фізіологічна характеристика втоми та відновлення. Засоби відновлення : лекція / Коритко З. І. - Львів, 2020. - 11 с.
 - 23.Коритко З. І. Вплив засобів фізичної реабілітації на якість життя хворих при ревматоїдному артриті / З. І. Коритко, Р. М. Поник, О. В. Купріненко // Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія. – 2019. – № 4. – С. 45–52.
 - 24.Лазарева Е.Б. Физическая реабилитация при хирургическом лечении вертеброгенных пояснично-крестцовых синдромов. – Киев: Издательско-полиграфический центр «Экспресс», 2012. – 327 с. 16.
 - 25.Лімб М. Биология старения / М. Лемб. – М., 2006. – 307 с.

26. Корнюхина Е. Ю. Методы медицинской реабилитации болезни Паркинсона / Е. Ю. Корнюхина // Физиотерапия, бальнеотерапия и реабилитация. – 2013 – № 3. – С. 21-24.
27. Куцериб Т. Оцінювання рівня фізичного розвитку людини за методом індексів. Методи оцінювання постави / Т. Куцериб, М. Гриньків. Ф. Музика // Анатомія з основами морфології : навч. посіб.-практ. – Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. – С. 206–219.
28. Ликов О.О., Середенко Л.П., Добровольська Н.О. Лікувальна фізкультура при внутрішніх хворобах: Практикум. – Донецьк: Дон. держ. мед. ун-т, 2002. – 163 с.
29. Лікувальна фізична культура. Підручник/ В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.П. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с.
30. Лікувальна фізична культура : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 33 с.
31. Мазепа М. А. Пропедевтика внутрішніх захворювань : курс лекцій з для студентів спеціальності 227 "Фізична терапія та ерготерапія" / Мазепа М. А. - Львів, 2019. - 57 с.
32. Марченко О. К. Фізична реабілітація з травмами і захворюваннями нервової системи / О. К. Марченко. – К. : Олімпійська література, 2006. – 196 с.
33. Медична реабілітація. Підручник. Під. Ред.. Сокрута В.М. Яблчанського М.І. 2015 р. 576
34. Медико-біологічні основи фізичної терапії, ерготерапії ("Нормальна анатомія" та "Нормальна фізіологія") : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Станіслав Крась, Софія Маєвська, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2019. – 146 с.
35. Музика Ф. Рухова активність осіб похилого віку України та Польщі / Федір Музика, Назарій Куриш // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / за заг. ред. Євгена Приступи. – Львів, 2013. – Вип. 17, т. 4. – С. 105 – 110.
36. Музика Ф. В. Серцево-судинна система : лекція / Музика Ф. В. - Львів, 2019. - 12 с.
37. Нодель М. Р. Болезнь Паркинсона: от исследований к клинической практике. 9-й Международный форум по болезни Паркинсона 30 апреля 2010, Мюнхен, Германия / М. Р. Нодель // Неврологический журнал. – 2011. – Т. 16, № 2. – С. 60–62.
38. Окороков А. Н. Диагностика болезней органов дыхания. – М.: Медицина, 2000. – 447 с.
39. Основи реабілітації, фізіотерапії, лікувальної фізичної культури і масажу / За ред. В.В. Клапчука, О.С. Полянської. – Чернівці: Прут, 2006. – 208 с.
40. Паєнок О. Загальний огляд нервової системи. Головний і спинний мозок / Олександр Паєнок. – Львів, 2017.

41. Паєнок О. Кровообіг головної та спинної мозку. Синдроми ураження окремих артерій мозку / Олександр Паєнок. – Львів, 2017.
42. Палеев Н. Р. Болезни органов дыхания: Руководство для врачей. Москва: [Медицина](#), 2000. – 726 с.
43. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости /И.И.Пархотик. – Киев: Олимпийская литература, 2003. – 224 с.
44. Патогенетический двигательный режим при заболеваниях нервной системы / [Е. Г. Дубенко, А. Я. Браславец, Я. В. Пишель и др.] / под ред. Е. Г. Дубенко, А. Я. Браславца. – К. : Здоров'я, 1983. – С. 83–100.
45. Пешкова О.В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів: [навчальний посібник] / О.В. Пешкова. – Харків: СПДФО Бровін О.В., 2011. – 312 с.
46. Пістун І. П. Працездатність та здоров'я людини : навчальний посібник / І. П. Пістун, М. К. Хобзей, Г. В. Сілін. – Львів : Афіша, 2003. – 280 с.
47. Поворознюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті): У 4-х томах. Т. 4 / В.В. Поворознюк. – К., 2014. – 672 с.
48. Поворознюк В.В. Менопауза и остеопороз. Женское здоровье. / В.В. Поворознюк, Н.В. Григорьева //— 2002. — № 5. — С. 50—55.
49. Поворознюк В.В. Остеопороз у населення України: Роль вітаміну D, кальцію та інших мікроелементів / В.В. Поворознюк, Н.В. Григор'єва, Н.І. Балацька // Медико-гідрогеохімічні чинники геологічного середовища України. – К.: Видавничий дім «Букрек», 2015. – 77 с.
50. Подкользин А.А. Старение, долголетие и биоактивация / А.А. Подкользин, В.И. Донцов. – М., 2009. – 183 с.
51. Применение лечебной физкультуры у пациентов с болезнью Паркинсона: пособие для врачей / И.Н. Карабань, Н.В. Карабань, Н.В. Карасевич, Е.Н. Аксенова. – Фармацевтическая компания «Сандоз», 2013. – 26 с.
52. Психологические аспекты работы с пожилыми людьми: Учебное пособие / В.В. Чайковская, А.К. Ешманова, А.К. Абикулова, Л.А. Алмагомбетова, К.К. Куракбаев, Т.И. Вялых, К.У. Рахметова. – Алматы, 2015. – 135 с.
53. Свінціцький А.С., Яременко О.Б., Пузанова О.Г. та ін.. Ревматичні хвороби та синдроми. Довідник. К.: «Книга-плюс», 2006. – 680 с.
54. Суббота Ю. В. Оздоровчі рухові програми самостійних занять фізичною культурою і спортом : практич. посіб. / Ю. В. Суббота. – Київ : Кондор, 2011. – 163 с.
55. Тарасюк В. С. Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині : [підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації] / В. С. Тарасюк, Г. . Кучанська ; ред. В. С. Тарасюк. — Київ : Медицина, 2013. — 648 с. : мал., табл., схеми.

56. Швець Н.І., Підаєв А.В., Бенца Т.М. та ін. Еталони практичних навиків з терапії. Київ, Главмеддрук, 2005, 540 с.
57. Шмелев Е. И. Хроническая обструктивная болезнь легких // [Пульмонология](#), избранные вопросы. - 2001.-№2.-С. 1 - 9.
58. Шологон Р.П. Лікувальна фізкультура при сечокам'яній хворобі. [монографія] / Р.П. Шологон. – Дрогобич: «Коло», 2004. – 146 с.
59. Эндокринная система, спорт и двигательная активность/ Ред. У.Дж. Креммер, А.Д. Рогол; пер. с англ. И.Андреев. – Киев: Олимпийская литература, 2008. – 600 с. 19.
60. Internal medicine. I. Cecil, Russell L. (Russell La Fayette), 1881–1965. II. Goldman, Lee, MD. III. Ausiello, D. A. IV. Title: Textbook of medicine.
61. Paluska Scott A. Physical state of health physical activity / Scott A. Paluska, Thomas L. Schwenk // Sport Medicine, 2000. – Vol. 29, № 3. – P. 167-180.

Електронні ресурси інтернет:

- <http://www.geront.kiev.ua/scgg/okfpoda.htm>
- <http://antiaging.org.ua/>
- <https://abilis.com.ua/korysna-informatsiia/korysni-internet-resursy.html>
- <http://www.nbuu.dov.ua/>
- <http://www.nlm.nih.gov/>
- <http://studentam.net>
- <https://www.hopkinsarthritis.org/patient-corner/diseasemanagement/rehabilitation-management-rheumatoid-arthritis-patients/#ref10>
- <http://www.medbook.net.ru/21.shtml>
- <http://www.rehabilitology.ru/>
- <http://www.vertigo.ru>
- <http://www.parkinson.org/>
- <http://www.parkinson.spb.ru/>
- <http://www.movementdisorders.org/>
- <http://www.strokeassociation.org/>
- <http://www.stroke.org/>
- <http://www.alz.org/>
- <http://www.alzforum.org/>
- <http://www.alz.uci.edu/>
- <http://www.sleepfoundation.org/>